

مؤسسه‌ی مطالعات اسماعیلی

معرفی حضرت والا آقاخان

حضرت والا پرنس کریم آقاخان در تاریخ یازدهم جولای ۱۹۵۷ در سن ۲۰ سالگی به عنوان جانشین پدربزرگش سر سلطان محمدشاه به امامت مسلمانان شیعه‌ی امامی اسماعیلی منصوب گردید. ایشان چهل و نهمین امام موروثی مسلمانان شیعه‌ی امامی اسماعیلی از ذریه‌ی بلافصل حضرت محمد (ص)، از طریق پسرعم و دامادش، علی (ع)، اولین امام، و همسر وی فاطمه (س) دختر پیامبر است.

حضرت والا آقاخان، پسر پرنس علی خان و پرنسس تاج الدوله علی خان، در ۱۳ دسامبر ۱۹۳۶ در ژنو متولد شد. وی دوران کودکی خود را در نایروبی، پایتخت کنیا، سپری و سپس برای تحصیل مدت نه سال را در مدرسه‌ی له روزی سوییس گذرانید. حضرت والا در سال ۱۹۵۹ از دانشگاه هاروارد به دریافت مدرک ممتاز لیسانس در رشته‌ی تاریخ اسلام نایل گردید.

با تاسی به پدربزرگش سر سلطان محمد شاه، کریم آقاخان نیز پس از نشستن بر مسند امامت در سال ۱۹۵۷ همواره مترصد بهبود موقعیت تمام مسلمانان مخصوصاً در مواجهه و رویارویی با چالش‌های ناشی از دگرگونی‌های سریع تاریخی بوده است. امروزه، جماعت اسماعیلی در بیست و پنج کشور جهان، خصوصاً اروپا، آسیای مرکزی، خاور میانه و همچنین آمریکای شمالی زندگی می‌کنند. طی چهار دهه‌ی اخیر، یعنی از زمانی که آقاخان فعلی به امامت رسیده، تغییرات سیاسی و اقتصادی عظیمی در بسیاری از این مناطق رخ داده و حضرت والا آقاخان توانسته است سیستم پیچیده‌ی مدیریت جامعه‌ی اسماعیلی را که در زمان سلطه‌ی استعمار توسط پدربزرگش پایه گذاری شده بود با شرایط جدید کشور های مستقل که بعد از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و استقلال جمهوری‌های آسیای میانه از لحاظ کمی و کیفی تغییر یافته است، منطبق و به مرحله‌ی اجرا درآورد.

از دیدگاه حضرت والّاآقاخان، اسلام مکتبی مبتنی بر تعقل و ایمان قلبی است، مکتبی که شالوده‌ی آن گذشت، تساهل و ارج نهادن به مقام والای انسان یعنی اشرف مخلوقات خداوند است. در نظام فکری تشیع، هدف امام وقت این است که دستاوردهای افراد و بازتاب‌های عملی بینش اخلاقی جامعه که ملهم از تعلیمات اسلام است، محفوظ باقی بماند. در سال ۱۹۷۶، حضرت‌والا در سخنان خود در کراچی خطاب به کنفرانس جهانی سیرت رسول الله متعرض این نکته شدند که تعلیمات آخرین پیامبر خدا در تلاش برای پیدا کردن راه حل‌های تازه برای مسایلی که با روش‌های سنتی آن زمان قابل حل نبودند، می‌تواند سرمشقی الهام بخش برای مسلمانان باشد تا بتوانند بدون آنکه در اصول بنیادی اسلام خدشه‌ای وارد شود، به پدید آوردن جامعه‌ای واقعاً مدرن و پویا بیندیشند.

در طول تاریخ، اسماعیلیان، تحت راهنمایی‌های امام خود، خدماتی در رشد تمدن اسلامی داشته‌اند دانشگاه الازهر و دارالعلم، در قاهره و خود شهر قاهره، نمایشگر خدمات ایشان به زندگی فرهنگی، مذهبی و علمی مسلمانان است. از میان فلاسفه، قضات، فیزیکدانان، ریاضیدانان، ستاره‌شناسان و دانشمندان نامور گذشته که تحت حمایت امامان اسماعیلی پرورش یافته‌اند می‌توان قاضی نعمان، حمیدالدین کرمانی، ابن هیثم، ناصر خسرو و نصیرالدین طوسی را نام برد.

دستاوردهای امپراطوری خلفای فاطمی بخش اولیه‌ی تاریخ اسماعیلی، تقریباً از ابتدای اسلام تا قرن یازدهم را در بر می‌گیرد. خلفای فاطمی که به نام فاطمه (س)، دختر حضرت محمد (ص)، نامگذاری شده بودند، در قسمت مدیترانه‌ای خاور میانه، بیش از دو قرن مؤسس دولتی بودند که به گسترش علم، هنر و بازرگانی علاقه‌ی فراوان نشان می‌داد. پایتخت آن قاهره، توسط فاطمیان پایه‌گذاری شد. پس از دوره‌ی فاطمیان، مرکز جغرافیایی اسماعیلی از مصر به سوریه و ایران منتقل گردید. در قرن سیزدهم، پس از آنکه الموت، مرکز اسماعیلیان در ایران، به دست کشورگشایان مغول افتاد، اسماعیلیان قرن‌ها به صورت جوامعی پراکنده در ایران، آسیای میانه، سوریه، هند و دیگر مناطق زندگی می‌کردند. در دهه‌ی ۱۸۳۰ آقا حسنعلی شاه، چهل و ششمین امام اسماعیلی، به دریافت عنوان افتخاری آقاخان، از طرف شاه ایران، نایل گردید. در ۱۸۴۳، آقاخان اول ایران را به قصد هند که در آن زمان جماعت بزرگی از اسماعیلیان در آنجا ساکن بودند، ترک

گفت. آقاخان دوم در سال ۱۸۸۵ در حالی که فقط مدت چهار سال از امامت او می‌گذشت به عالم باقی شتافت و پدر بزرگ و امام پیش از آقاخان فعلی، سر سلطان محمد شاه جانشین او گردید .

در دوره‌های اخیر، خانواده‌ی آقاخان سنت خدمت در امور بین المللی را دنبال کرده‌اند. پدر بزرگ آقاخان رییس اتحادیه‌ی ملل، پدرش، پرنس علی خان، سفیر پاکستان در سازمان ملل و پرنس صدرالدین آقاخان، عموی آقاخان فعلی، نماینده‌ی عالی‌رتبه‌ی سازمان ملل برای پناهندگان و همچنین هماهنگ کننده‌ی برنامه‌های سازمان ملل برای کمک به افغانستان و نماینده‌ی اجرایی سازمان ملل در مناطق مرزی عراق-ترکیه است. برادر آقاخان، پرنس امین، به دنبال اتمام تحصیلاتش از دانشگاه هاروارد در سال ۱۹۶۵، وارد دبیرخانه‌ی سازمان ملل در بخش روابط اقتصادی و اجتماعی گردید. از سال ۱۹۶۸، پرنس امین همکاری تنگاتنگی با دفتر شبکه‌ی توسعه‌ی مؤسسات امامت داشته است. پرنس زهرا، اولین فرزند حضرت والا آقاخان، در سال ۱۹۹۴ به دریافت مدرک لیسانس با درجه‌ی ممتاز در رشته‌ی مطالعات کشورهای در حال توسعه از دانشگاه هاروارد نایل گردید. وی مسئولیت هماهنگی سازمان‌های خاص توسعه اجتماعی امامت را، که مقر آن در محل کار حضرت والا آقاخان است، بر عهده دارد. پسر بزرگ حضرت والا آقاخان، پرنس رحیم، فارغ التحصیل در سال ۱۹۹۵ از دانشگاه براون در ایالات متحده آمریکا، مسئولیت‌های مشابهی را در رابطه با سازمان‌های توسعه اقتصادی امامت بر عهده دارد. پسر جوان‌تر حضرت والا آقاخان، پرنس حسین، که در سال ۱۹۹۷ از دانشگاه ویلیامز در ایالات متحده‌ی آمریکا فارغ التحصیل شده است، اخیراً به دفتر کار ایشان پیوسته و در فعالیت‌های فرهنگی شبکه‌ی توسعه سهیم است .

هماهنگ با چنین بینشی از اسلام و نیز سنت خدمت به بشریت، اسماعیلیان در هر کجا که زندگی می‌کنند چهارچوب سازمانی شفاف را ایجاد کرده‌اند تا به اجرای فعالیت‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی بپردازند. تحت رهبری حضرت والا آقاخان، این چهارچوب گسترش یافته و به شبکه‌ی توسعه‌ی آقاخان تبدیل شده است. این شبکه شامل سازمان‌های متفاوتی است که در جهت بهبود شرایط زندگی و ایجاد فرصت‌های مناسب در مناطق خاصی از دنیای در حال توسعه فعالیت می‌کنند. در هر کشور، این سازمان‌ها در جهت منافع مشترک تمام شهروندان صرف نظر از ملیت و یا مذهب آنها مشغول به خدمت هستند.

دامنه‌ی فعالیت‌های فردی حضرت‌والا معماری، تعلیم و تربیت و بهداشت، سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی و افزایش سازمان‌های غیر دولتی و توسعه‌ی روستایی را در بر می‌گیرد.

در طی سال‌های گذشته و در راستای ارج نهادن به ابعاد گوناگون کارهایش، حضرت‌والا آقاخان مدال‌ها، درجات افتخاری و جوایز زیادی از دولت‌های فرانسه، پرتغال، ساحل عاج، ولتای علیا، ماداگاسکار، ایران، پاکستان، ایتالیا، سنگال، مراکش، اسپانیا و تاجیکستان دریافت کرده است. در اکتبر ۱۹۹۸ طی مراسم اهدای جایزه‌ی معماری آقاخان، مدال طلای شهر گرانا‌دا به او اهدا گردید. علاوه بر این، حضرت‌والا آقاخان به کسب درجات افتخاری از دانشگاه‌های پاکستان، کانادا، ایالات متحده‌ی آمریکا و بریتانیا نایل آمده است. وی همچنین جوایز متعددی از سازمان‌های تخصصی در تقدیر از کارش در زمینه‌ی معماری و حفظ و بازسازی ساختمان‌های تاریخی دریافت کرده است. در سال ۱۹۵۷، عنوان حضرت‌والا به وسیله‌ی علیاحضرت ملکه‌ی بریتانیای کبیر و عنوان سلطنتی حضرت‌والا، به وسیله‌ی شاه ایران در سال ۱۹۵۹ به او اهدا گردید.